

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

165. Qualiter hæc notoreitas elidatur, & justificanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

sententia transit in iudicatum, non esse tractandum de illius iniustitia. Lott. nu. 21. in specie citans Angel. *conf. 302. n. 3. Zaf. consil. 3. n. 3.*

3. Tertio quod hinc profluit, & spectat utriusque sententia diversimodam executionem. Quod lex sive pœnam inferri imperet, sive eam ipsamet irroget, semper intendit fieri, seu dari executioni ministerio & auctoritate iudicis, juxta Bald. in *auth. qui semel. c. quem, & quando iudic. Lott. nu. 22.* citans insuper Felin. in *c. Rodolphus. de rescrip. n. 34.* ita ut si lex jubeat privari, iudex pronunciare debeat privandum, & non declarare privatum; hoc enim pronunciaret contra juris intentionem, idque, etiam factum esset notorium. Lott. n. 23. citans Felin. *ubi ante n. 37.* si autem lex ipsamet privet, iudex pronunciare debet super facto, cujus causâ irrogata est privationis pœna; super hac autem minime ejus sententia est necessaria, quia super hac lex ipsa pronuntiat. Lott. n. 24. Unde in primo casu sententia iudicis est de essentia pœnæ, in secundo de essentia executionis tantum. Lott. nu. 25. ex Bald. & Felin. Adeoque hac sit ratio necessitatis istiusmodi declaratorie iudicis super facto, dum pœna ipso jure imponitur, ita ut illius executio de facto aliter attendari nequeat. Lott. nu. 62. citans Gl. in *c. presenti. v. constituit. de pœnis. Jo. And. & Gemina. in c. 1. de homicid. in 6. Felin. loc. cit. n. 35.* cum plurimis per hunc citatis. Unde dum pender discussio, an sit locus privationi ipso facto inducta, reus manentem debet in sua possessione. Lott. n. 28. citans Rot. in *Tullens. monasterij. 15. Febr. 1610.*

4. Quarta differentia est, quod sententia legis nullâ provocatione seu appellatione suspendatur, quod minus secum trahat executionem. *l. fin. ff. de appellat. eam, non cognitore aliquo, sed mente ipsius legis promovente ac moliente.* Lott. nu. 51. & 52. à sententia verò hominis detur appellatio. Vide de hoc dicenda pluribus post aliquot quaestiones.

Quaestio 163. Num igitur etiam in pœnis, quæ non exigunt factum hominis ad exequendum, sit necessaria istiusmodi declaratoria?

Respondeo: Esse id admodum controversum inter Auctores. Negativam, seu quod ea opus non sit, tenent Bald. in *l. que sub condicione. §. ult. n. 3. ff. de condit. Felin. l. c. n. 28. Prob. ad monach. in c. si cui. n. 6. Decius conf. 145. n. 4. & alii apud Lott. loc. cit. nu. 30.* affirmativam tenent Gl. in *elem. ult. v. constituit. de censibus. Anchar. ibid. n. 4. & 5. Archid. in c. felix. n. 14. Jo. And. n. 4. & c.* quos citat, & quorum sententiam veriolem affirmat Lott. nu. 31. De ceterò, ubi factum, ex quo concluditur delictum, est notorium, nullâ istiusmodi sententiâ declaratoriâ opus esse, conveniunt omnes præcipue scribentes in *c. cum non ab homine. de iudic. Lott. nu. 32.* citans in specie Abb. *ibid. n. 29. Felin. ubi supra. n. 37.* Et sic quoque ait Garc. p. 11. c. 10. n. 36. dum privatio beneficii esset notoria, non esse opus sententiâ declaratoriâ delicti, sed ante hanc teneri delinquentem illud dimittere: datâ autem hac notoreitate, sufficere assignationem termini ad excusandum factum, ut mox, eo elapso, procedatur ad executionem pœnæ, ait Lott. n. 33. ex Gemina. in *c. cum secundum. de heretic. in 6. n. 3.* licet subdat n. 34. ex Felin. *ubi*

antè. vi. n. 37. nec id præcisè necessarium, nisi ubi agitur de præjudicio irretactabili.

Quaestio 164. Cum C. consuluit. 14. de appellat. dicatur: pleraque judicantur notoria, quæ non sunt; unde constituatur hæc notoreitas?

Respondeo primò: pro hac qualitate notoreitatis inducendâ exigî, ut non solum res veritas justificetur ex facto; sed cum hac ipsa qualitate, quod ea notoria sit. Lott. *cit. q. 18. n. 38.* citans Rot. *decis. 6. de except. n. 4. in novis. Surdum conf. 188. n. 13. & c.*

2. Secundò notorium non esse, quod simpliciter verum est, vel etiam manifestum; sed cujus veritas publicè, adeoque majori parti populi est pateus, ut ideo nullo modo valeat celari. Lott. nu. 39. citans Surdum *ubi antè. Paris. conf. 1. n. 34.* subjungit tamen Lott. n. 41. id non adeò ruditer intelligendum, quò minus ad constituendum simplex notorium facti sufficiat id gestum coram decem hominibus, juxta Cynum in *l. ea quidem. c. de accusat. n. 1. & 2.* cum multitudo conficiatur ex turba, turba autem à numero decem hominum. *l. 4. ff. vi honor. rapt.*

Quaestio 165. Qualiter hæc notoreitas elidatur, & justificanda?

Respondeo ad primum: Si is, contra quem intenditur hæc notoreitas, factum simpliciter inficietur, ex hac sola negatione diffuit hæc circumstantia, seu qualitas notoreitatis. Lott. *cit. q. 18. n. 43.* citans Felin. in *c. Rodolphus. de rescrip. nu. 37.* Unde

2. Respondeo ad secundum: Etsi aliàs satis sit, notorium allegare. Lott. n. 44. citans Franc. Gemina. Cardin. id tamen non sufficit; dum hoc ipsum in dubium revocatur. Lott. *ibid.* ex Felin. in *c. si clericus laicum. de foro comp. n. 3.* Nam ubi aliquid debet constare (uti debet in præsentî, dum irrogata pœna ipso jure, opus non est declaratoriâ iudicis, debet constare de notoreitate facti) non sufficit id allegari. Lott. n. 45. qui etiam subdit n. 46. ex Jason. in *l. si verò. ff. qui satis non coguntur. n. 12.* vix excogitabilem esse casum, in quo evitari possit necessitas justificandi hanc notoreitatem, etiam si illa plus quam vera sit; cum licet innotescat aliis, tamen adhuc non sit cognita iudici tanquam iudici. Quod ipsum ut præteritur, necessaria est causæ cognitio, præviâ citatione partis. Lott. n. 47. citans Ferret. *conf. 31. n. 35. & Rott. decis. 25. n. 8. p. 1. divers.* Nisi agatur de notorio facti permanentis. Lott. n. 48. citans Abb. in *c. dudum. de Elect. n. 6.* Etsi itaque necessaria sit simplex justificatio notoreitatis, non tamen requiritur speciale pronuntiatum super ipsâ hac notoreitate: Et qui id requirunt, potiùs id requirunt ad majorem cautelam, quam ex necessitate. Lott. n. 49. citans Cardin. in *Clem. Pastoralis. de re iudicat.* Atque hæc procedere, ait Lott. n. 50. ubi idem est cognitor delicti & executor sententiæ legis. Secus dicendum, si hi diversi sunt. Sic v. g. beneficio privatum ipso jure ob delictum, passumque sententiam (intellige declaratoriam per iudicem cognitionis, sive qui de delicto cognovit) adhuc pro spoliatione beneficii debere citari per iudicem, ad quem pertinet privatio, etiam si delictum per sententiam dicatur

dicatur notorium: citat pro hoc Innoc. in c. qualiter & quando de accusat. n. 10. Goffred. conf. 47. n. 10.

Quaestio 166. An, & qualiter interea, dum factum excutitur pro obtinenda declaratoria, ubi ea opus, suspendatur executio sententiae legis irrogantis ipso jure privationem beneficii?

Respondeo: eam non suspendi interea juxta dicta q. 2. hujus §. ex Lott. sed à momento commissi criminis re ipsa amitti titulum, & jus omne in beneficio; cum enim lex vacationem induxerit, eo momento, quo in eam commissum est, notat factum, non sententiam circa factum: & patet hoc ipsum in effectu; nimirum quod reus ab eo momento nihil possit statuere de beneficio, & quod reus frustra interea nitatur à se abdicare beneficium, & etiam si moriatur, nihil per ejus obitum vacare intelligatur. Neque interea fructus faciat suos, sed perceptos teneatur restituere (ut prae-ter Auctores paulo post pro ipsa principali responsione citandos. Barb. juris Ech. l. 3. c. 14. n. 68. citans Paris. l. 3. q. 1. n. 87. Vivian. Chok. & alios) item (ut Card. de Luca de benef. d. 74. n. 4. Barb. loc. cit. n. 69. citans Rebuff. in pr. tit. de mod. amitt. n. 52. Paris. Chok. & c.) mox conferri possit. Lott. l. 3. q. 18. n. 58. Castrop. tr. 13. de benef. d. 6. p. 2. §. 8. n. 1. ubi: esto, requiratur sententia declaratoria criminis, ut privatio executioni mandetur; at à puncto commissi delicti ita infirmatur titulus & possessio beneficii, ut postea sententia rescindantur omnes transactiones factae tam beneficiorum, quam fructuum, ipsumque beneficium non sit censendum vacare obitu delinquentis, sed privatione delicto annexa. Azor. p. 2. l. 7. c. 17. q. 2. Gonz. gl. 15. n. 140. cum communi.

2. Hujus contrarium est, dum cessante hac legis sententia irrogante ipso jure dictam poenam, poena haec aliter non infligitur, quam ex pronuntiatione Judicis; si enim interim, dum causa trahitur, reus cedat vel decedat, utique hinc vera resultabit vacatio, quamcumque pretendatur, eum omnino privandum fuisse. Lott. ibid. n. 61. citans Rebuff. ubi ante n. 51. & late Gabri. conf. 196. n. 1. & per totum l. 1. Sic in hoc secundo casu, quousque per tres sententias conformes, vel per unam, quae transeat in rem judicatam, quis condemnatur, non magis potest privari fructibus post delictum, & ante sententiam diffinitivam acquisitis, quam aliis bonis suis; quia justo & legitimo titulo eos acquisivit. Castrop. loc. cit. Paris. l. 3. q. 16. n. 7. Lott. l. 3. q. 33. n. 71. subdens etiam, quod haec obligatio de restituendis fructibus à die commissi delicti vix sustineatur in eo delicto, pro quo poena privationis inducitur ipso facto, seu jure; citat seipsum l. 3. q. 18. n. 60. Covarr. in Epitom. de sponsal. p. 2. c. 6. §. 8. n. 8. Monet. de distrib. quorid. p. 2. q. 17. n. 8. & c. subdit tamen Lott. n. 73. fatendum nihilominus, si agatur per viam solennis accusationis per impetrantem, cui veluti habenti titulum aliquem jam possint tales fructus applicari, & delictum sit hujusmodi, ut quamvis propter illud non sit inducta vacatio ipso jure, inducta tamen sit irregularitas, posse sustineri sententiam Castrensis doctis, alias debere restitui fructus perceptos; quin & qui percipi potuerunt à die commissi criminis, pro cuius de cetero sententia quamplurimos à Farinac. citatos perperam, utpote id non dicentes, vide apud Lott. an. 74. Item firmiter & irrevocabili-ter resignare potest beneficium; quia id illius

est eo usque; verum de hoc secundo plenius infra, ubi, an & qualiter criminosis resignare possint, de quo vide Paris. l. 3. q. 16. per tot.

3. Sed neque obstat, quod in casu privationis ipso jure Judex pronuntiaret, se ob tale delictum privare (quod male faceret excedendo fines; cum duntaxat declarare, seu pronuntiare deberet, aliquem esse privatum, ita ut ne utriusquam actus privationis illi sit attribuendus) utriusque enim talis formula (nempe quae privatum declarat, & quae se eum privare pronuntiat) idem est sensus & totum secundum juris intellectum refertur ad extrinsecam executionem, & illius consecutiva. Lott. l. 3. q. 27. n. 74. citans Felin. in c. Rodulphus. de rescrip. n. 34.

Quaestio 167. Num igitur etiam committens crimen ob quod incurrit poenam privationis ipso jure, ita statim amittat titulum, ut statim quoque teneatur illud in conscientia dimittere, etiam ante sententiam declaratoriam facti?

Respondeo: in hoc valde inter se diffidere Auctores, etiam eos, qui aliàs concorditer cum communi sententia in hac dicta in praed. quaest. mox à commissio criminis amitti titulum, seu jus illud stabile, quod quis per legitimam provisionem ante obrinebat in beneficio, & vel hinc ex eo momento non posse fructus facere suos, disponere de beneficio & c.

2. Negativam, sive non teneri in hoc casu aliquem dimittere possessionem beneficii, sed eam cum tota jurisdictione antea habitam retinere licite posse, & hanc usurpare usque ad sententiam declaratoriam commissi criminis; adeoque possessionem hanc post crimen admissum eo usque esse & manere veram possessionem juris, & non tantum facti cum jus nullum obliget ad eam dimittendam, tenent Tond. in qq. benef. p. 1. c. 27. n. 22. ubi: in omnibus casibus, in quibus beneficii privatio inducitur ipso jure ex causa delicti, certum est, interim, donec rata sententia declaratoria facti, possessorem manere utendum esse. Idem habet Lott. l. 3. q. 18. n. 28. Item Less. de justit. l. 2. c. 29. à n. 63. Azor. p. 2. l. 7. c. 17. q. 3. Pirh. ad tit. de concess. prob. n. 25. citans Laym. theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 17. n. 1. Vasq. l. 2. de 168. n. 23. Suarez de cens. d. 27. §. 1. n. 8. & de relig. l. 3. d. 4. c. 43. n. 13. & c. 58. n. 2. Molin. de justit. To. 1. tr. 2. d. 96. Soto. de just. l. 1. q. 6. a. 6. Covar. in 4. p. 2. c. 6. §. 8. n. 8. Nav. in comment. de datis & promiss. n. 61. Henric. in sum. l. 7. c. 36. §. 1. lit. f. & alii plures apud Garc. p. 11. c. 10. n. 8. sic in genere de lege poenali ipso jure seu facto irrogata poenam censent praeter jam citatos quam plurimi citari ab eodem Garc. n. 9. puta Nav. in Man. c. 21. n. 69. Botta. de Synod. p. 3. a. 2. n. 106. Guttier. qq. canon. l. 1. c. 1. n. 23. Rigol. decisio. tab. 2. c. 6. §. 1. n. 21. Zerol. in pr. Ep. v. privatio Valet. To. 2. d. 7. q. 5. p. 6. Cajetan. 22. q. 62. a. 3. & in sum. v. p. ana. Vega. in sum. p. 2. c. 33. casu 6. & 7. Sylv. Bannez & c. quod, dum irrogata poena consistit in mera privatione, & non requirit aliquam actionem, seu executionem positivam; sed primam rei acquisitionem impedit, obliget ad poenam absque Judicis declaratione, ut contingit in excommunicatione, suspensione, irregularitate, inhabilitate & similibus, dum verò poena requirit aliquam actionem seu executionem positivam, seu imponitur in rem quaesita, & est privatio rei jam quaesita, & habitae, non obligat in conscientia ante sententiam, saltem de-
clara-